

Folketinget
lov@ft.dk

Stormgade 2-6
1470 København K
Telefon 72 28 24 00
im@im.dk

Sagsnr.
2022 - 2960

Valgklage fra Sofie Nørtoft Jacobsen i forbindelse med folkeafstemningen den 1. juni 2022

Doknr.
523339

Fra Sofie Nørtoft Jacobsen, Tvis, har Indenrigs- og Boligministeriet modtaget vedhæftede e-mail af 28. maj 2022, hvori Sofie Nørtoft Jacobsen har klaget over oplysende materiale om emnet for folkeafstemningen den 1. juni 2022 ved brevstemmeafgivning i Holstebro Kommune.

Dato
15-06-2022

Sofie Nørtoft Jacobsen har i klagen oplyst følgende:

”Da jeg var inde og stemme i dag ved Holstebro Kommune, kunne jeg se, at der lå brochurer med oplysende materiale om emnet for folkeafstemningen fremlagt, og jeg fik endda en i det øjeblik, jeg skulle stemme af en kommune ansat. Dette er ulovligt ifølge Indenrigs- og Boligministeriets "Vejledning om afholdelse af folkeafstemning den 1. juni 2022 om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet", afsnit 8.2.4 og 8.2.5.7.”

Holstebro Kommune har i anledning af klagen ved vedhæftede e-mail af 3. juni 2022 oplyst følgende:

”På baggrund af jeres henvendelse den 30. maj 2022 vedr. valgklage i forbindelse med en brevstemmeafgivning i Borgerservice i Holstebro, har vi undersøgt sagen nærmere i samarbejde med chefen for Borgerservice.

I forbindelse med Folkeafstemningen og brevstemmeafgivningen har de to pjecer, som kommunerne har fået tilsendt fra henholdsvis Folketinget og Udenrigsministeriet – ”Til valg om EU-forsvarsforbeholdet” og ”Danmarks EU-forsvarsforbehold” - været tilgængelige i vores venteområde til Borgerservice. Venteområdet ligger udenfor selve Borgerservicelokalet.

Stemmeboksene vi har benyttet til brevstemmeafgivningen har været opstillet inde i selve Borgerservicelokalet. Der har i stemmeboksene ikke været pjecer eller andet materiale tilgængeligt - udover vejledning og hjælpemidler til brevstemmeafgivningen.

Hvis personalet i Borgerservice i brevstemmeperioden er blevet spurgt af vælgere om information om Folkeafstemningen, har personalet henvist til de to pjecer i venterummet.

Som udgangspunkt har der således ikke været pjecer eller andet materiale om folkeafstemningen tilgængelig i Borgerservicelokalet. Men vi er opmærksomme på, at der lørdag den 28. maj 2022 var knap 700 borgere omkring Borgerservice, hvorfor det ikke kan udelukkes, at borgere kan have forlagt en pjece eller andet.”

Indenrigs- og Boligministeriet har ved telefonsamtale af 9. juni 2022 anmodet Holstebro Kommune om at indsende en supplerende udtalelse, hvor kommunen forholder sig til Sofie Nørtoft Jacobsens oplysning om, at hun fik udleveret en brochure af en kommunalt ansat, i det øjeblik hun skulle brevstemme.

Holstebro Kommune har på baggrund af ovenstående sendt følgende supplerende udtalelse til Indenrigs- og Boligministeriet ved vedhæftede e-mail af 12. juni 2022:

”På baggrund af en valgklage ministeriet modtog den 28. maj 2022 sendte Holstebro Kommune den 3. juni 2022 en udtalelse til brug for klagen.

Efterfølgende havde vi den 9. juni 2022 en telefonisk dialog med ministeriet og vi skal beklage, der var områder i udtalelsen der ikke var uddybet i første omgang.

Vi har undersøgt sagen endnu engang og har denne gang valgt også at spørge de pågældende medarbejdere, der var på arbejde den 28. maj 2022.

De to pjecer fra Folketinget og Udenrigsministeriet har som tidligere beskrevet ligget tilgængelig sammen med almindeligt øvrigt informationsmateriale. Vi har ikke haft materialet tilgængelig i selve afstemningsområdet og vi har som udgangspunkt ikke i forbindelse med brevstemmeafgivningen udleveret informationsmateriale i hånden til vælgere. Hvis vælgeren har efterspurgt informationsmateriale er der blevet henvist til de fremsendte pjecer.

Vi kan dog efter en nærmere undersøgelse konstatere, at der den 28. maj på baggrund af efterspørgsel efter information fra en vælger er blevet udleveret en pjece i bestræbelsen på at servicere borgeren.

Hvis der er tale om en fejl (valgagitation), at der er udleveret informationsmateriale, der er tilsendt kommunerne fra central hold, skal vi naturligvis beklage dette.

I forlængelse heraf vil vi naturligvis have ekstra fokus på, at vores frontmedarbejdere oplyses bedre, så lignende ikke vil ske ved kommende valgafviklinger.

Vi håber dette er fyldestgørende. Er der brug for yderligere må I endelig sige til.”

Indenrigs- og Boligministeriet kan i den anledning oplyse, at følgende fremgår af § 100, stk. 1 og 4, og § 61, stk. 8, i folketingsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 294 af 7. marts 2022):

”§ 100. Ved folkeafstemning kan der brevstemmes i overensstemmelse med reglerne i kapitel 8 for folketingsvalg, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2-3. [...]

Stk. 4. Ved folkeafstemninger kan brevstemmeafgivning på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, jf. § 53, finde sted de sidste 6 uger før afstemningsdagen, dog senest tredjesidste søgnedag før afstemningsdagen.

[...]

§ 61. [...]

Stk. 2-7. [...]

Stk. 8. Stemmemodtageren påser, at vælgere, der ønsker at brevstemme, ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen.”

Det følger således af § 61, stk. 8, jf. § 100, i folketingsvalgloven, at stemmemodtageren ved brevstemmeafgivning skal påse, at vælgere, der ønsker at brevstemme, ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen.

I Indenrigs- og Boligministeriets vejledning nr. 9384 af 7. april 2022 om afholdelse af folkeafstemning onsdag den 1. juni 2022 om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet fremgår bl.a. følgende om valgagitation i forbindelse med brevstemmeafgivning:

”8.2. Brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme (borgerservicecentre o.lign.)

[...]

8.2.2. Kommunalbestyrelsens valg af brevstemmesteder

[...]

Kommunalbestyrelsen skal endvidere sørge for, at de lokaler, hvor brevstemmeafgivningen finder sted, er tilstrækkeligt afskærmet, og at vælgerne ikke udsættes for holdningsmæssig påvirkning m.v. For mere herom, se afsnit 8.2.4.

[...]

8.2.4. Afskærmning og sikring mod holdningsmæssig påvirkning. Brevstemmeafgivning på biblioteker, uddannelsesinstitutioner, i valgbusser o.lign.:

Det er en forudsætning, at det lovfæstede princip om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valgbehandlingen overholdes, når kommunalbestyrelsen tilrettelægger brevstemmeafgivningen og beslutter, hvor i kommunen enhver vælger skal kunne brevstemme.

Kommunen skal således sikre, at vælgerne kan afgive deres brevstemme uden at blive udsat for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen, se lovens § 61, stk. 8. Brevstemmeafgivningen bør derfor som udgangspunkt foregå i et særligt lokale eller i afskærmede omgivelser, hvor der ikke er fremlagt eller ophængt materiale, der kan tolkes som agiterende eller i øvrigt holdningspåvirkende.

[...]

Ved henlæggelse af brevstemmeafgivning til biblioteker, hvor der som et led i bibliotekets forpligtelse til at informere om samfundsforhold i henhold til bibliotekslovgivningen er fremlagt holdningspåvirkende materiale, er det et krav, at dette materiale er anbragt således, at det ikke befinder sig i eller i nærheden af det område, hvor brevstemmeafgivningen foregår. Dette gælder også materiale, der ganske vist ikke agiterer for et bestemt synspunkt i forbindelse med aktuelle politiske spørgsmål eller giver udtryk for en bestemt politisk holdning eller lignende, men

som udsætter vælgeren for holdningsmæssige påvirkninger. Heller ikke oplysende materiale om emnet for folkeafstemningen eller om aktuelle politiske spørgsmål må være fremlagt eller ophængt i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen. Det lovforslag, der stemmes om ved folkeafstemningen, må dog gerne være tilgængeligt. At nævnte materiale med undtagelse af lovforslaget ikke må befinde sig i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen, må efter ministeriets opfattelse indebære, at materialet ikke må kunne ses af vælgeren fra det sted, hvor brevstemmeafgivningen finder sted - heller ikke, hvis vælgeren vender sig rundt. Det skal således være placeret uden for vælgerens synsvidde.

[...]

Forbuddet mod, at der på biblioteker fremlægges eller ophænges materiale, der kan tolkes agiterende m.v., på det sted, hvor brevstemmeafgivningen afvikles, er ifølge Slots- og Kulturstyrelsen foreneligt med bibliotekernes forpligtelse til at informere om samfundsforhold i henhold til bibliotekslovgivningen, herunder ved fremlæggelse af valgmateriale m.v. Bibliotekerne kan derfor normalt benyttes til brevstemmeafgivning, uden at dette strider imod bibliotekernes informationsforpligtelse. Det bemærkes herved, at valgmateriale m.v. som nævnt godt må være fremlagt i rum og på steder, som vælgerne passerer på vej til brevstemmeområdet.”

Afsnit 8.2.5.7. Forbud mod holdningsmæssig påvirkning m.v.:

”Stemmmodtageren skal påse, at vælgere, der ønsker at brevstemme, ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen, se lovens § 61, stk. 8. Varetager flere stemmemodtagere brevstemmeafgivningen, skal forbuddet mod valgagitation og holdningsmæssig påvirkning påses af dem begge. Kommunalbestyrelsen skal derfor sikre, at der i de lokaler, hvor brevstemmeafgivningen finder sted, ikke ligger materiale med nogen form for holdningsmæssig påvirkning i forbindelse med afstemningen, herunder påvirkning, der ikke kan karakteriseres som egentlig valgagitation. Kommunalbestyrelsen skal også sørge for, at de lokaler, hvor brevstemmeafgivningen finder sted, er tilstrækkeligt afskærmet. For mere herom, se afsnit 8.2.4. Forbuddet gælder enhver form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, uanset medie, måde eller afsender m.v. Se afsnit 7.6 om det tilsvarende forbud på afstemningsdagen.

Stemmmodtagere og de personer, der yder personlig bistand, må ikke i forbindelse med brevstemmeafgivningen give en vælger råd eller opfordring med hensyn til, hvad vælgeren skal stemme, se lovens § 62, stk. 1, 1. pkt.”

Det følger således af vejledningen, at kommunen skal sikre, at vælgerne kan brevstemme uden at blive udsat for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen. Brevstemmeafgivningen bør derfor foregå i et særligt lokale eller i afskærmede omgivelser, hvor der ikke er fremlagt materiale, der kan tolkes som agiterende eller i øvrigt holdningspåvirkende. Efter ministeriets opfattelse må materialet ikke kunne ses af vælgeren fra det sted, hvor brevstemmeafgivningen finder sted. Dette gælder også, hvis vælgeren vender sig rundt. Valgmateriale m.v. skal således være placeret uden for vælgerens synsvidde. Valgmateriale m.v. må dog godt være fremlagt i rum og på steder, som vælgerne passerer på vej til brevstemmeområdet. Det er videre ministeriets opfattelse, at det i hvert fald som det meget klare udgangspunkt er i strid med forbuddet om valgagitation, hvis

en stemmemodtager udleverer valgmateriale m.v. til vælgere, der møder op for at brevstemme.

Med hensyn til klagen har Indenrigs- og Boligministeriet noteret sig, at Holstebro Kommune har oplyst, at to pjecer om folkeafstemningen modtaget fra Folketinget og Udenrigsministeriet var tilgængelige i venteområdet til kommunens borgerservicecenter, der ligger uden for selve borgerservicelokalet, hvor stemmerummene til brevstemmeafgivningen var opstillet. Kommunen har derudover oplyst, at der ikke i stemmerummene var pjecer eller andet materiale ud over vejledning og hjælpemidler til brevstemmeafgivningen. Endvidere har kommunen oplyst, at hvis personalet i borgerservice i brevstemmeperioden blev spurgt af vælgere om information om folkeafstemningen, har personalet henvist til de to pjecer i venterummet. Kommunen oplyser videre, at der lørdag den 28. maj 2022 var knap 700 borgere omkring kommunens borgerservice, hvorfor det ifølge kommunen ikke kan udelukkes, at borgere kan have forlagt en pjece eller andet.

Indenrigs- og Boligministeriet har desuden noteret sig, at Holstebro Kommune har oplyst, at kommunen efter en nærmere undersøgelse kan konstatere, at der den 28. maj 2022 på baggrund af efterspørgsel efter information fra en vælger er blevet udleveret en pjece i bestræbelsen på at servicere vælgeren. Kommunen har i den forbindelse beklaget episoden. Hvorvidt det er klager, kan dog ikke udledes. Afslutningsvis har Holstebro Kommune oplyst, at kommunen vil have ekstra fokus på, at kommunens frontmedarbejdere oplyses bedre, så lignende ikke vil ske ved kommende valgafviklinger.

Holstebro Kommunes udtalelse giver herefter – henset til at kommunen vil have ekstra fokus på, at frontmedarbejdere oplyses bedre for at undgå lignende situationer ved kommende valghandlinger – ikke Indenrigs- og Boligministeriet anledning til yderligere bemærkninger.

Klageren er herfra underrettet om, at sagen er oversendt til Folketinget.

Med venlig hilsen
Nikolaj Stenfalk

/Christine Boeskov